

УДК 613.6

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ЗАМКНУТИХ ПРОСТОРАХ

*Кремса Ярина, Карпюк Вероніка, здобувачі вищої освіти
Станіславчук О.В., к.т.н., доцент, доцент кафедри промислової безпеки та
охорони праці*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Замкнутий простір існує над, під і навколо нас у таких загальних зонах як трубопроводи, каналізація, танкери, тунелі, сховища та ями для технічного обслуговування, де може виникнути необхідність робітникам виконувати роботу в цих відокремлених приміщеннях. Тобто, вони мають такі розміри, що люди поміщаються в замкнутому просторі, але останні не передбачені для постійного перебування в них людей, лише в деяких випадках для виконання певних видів робіт. Роботодавець повинен мінімізувати таку потребу, оскільки виконання робіт у замкнутому просторі належить до робіт підвищеної небезпеки і характеризується значною кількістю шкідливих і небезпечних виробничих чинників.

Час від часу з'являються повідомлення про нещасні випадки з людьми в замкнутому просторі – як у виробничому середовищі, так і в побуті. Тому ефективні стратегії навчання безпеки праці у замкнутому просторі мають важливе значення для пріоритетності безпеки працівників, особливо тих, хто працює на самоті. Чим небезпечний замкнутий простір? Наприклад, повітряне середовище може бути небезпечним, оскільки може містити вибухонебезпечні чи токсичні гази або випаровування, чи відсутній належний вміст кисню тощо. Робота в просторі з низьким рівнем кисню може стати причиною втрати орієнтації, слутаності думок, неможливості зосередитися, швидкого розвитку втоми та запаморочення, втрати свідомості, що призведе до інших серйозних травм або й смерті, якщо робітник в цей час працює на самоті.

В таких замкнутих просторах, як резервуари, баки чи зернові силоси існує небезпека втоплення робітника у тому середовищі, яке там знаходиться (різні рідини, пісок, зерно чи насіння тощо). Якщо вони працюють у таких замкнутих просторах наодинці, то можуть не отримати допомоги в потрібну мить. Ще одним значним ризиком під час виконання робіт у замкнутих просторах, особливо в будівельній галузі, є небезпека обвалу стінок траншей. Це може статися, коли вони належним чином не укріплені, а будь-яке обладнання, устаткування, машини чи механізми або надлишок ґрунту чи сміття перебувають надто близько до краю траншеї, що й спричиняє обвалення. В Україні та за її межами існує багато нормативних актів чи правил безпечного виконання робіт, проте в них не враховується такий чинник, як виконання робіт наодинці, що підвищує ризик не тільки частоти виникнення нещасного випадку, а й серйозності його наслідків.

Управління з охорони праці у Міністерстві праці США, яке займається питаннями охорони праці та профілактики профзахворювань, має розроблені правила роботи наодинці в замкнутому просторі на суднобудівних верфях. Можливо, що заходи, які підвищують безпеку праці робітників у таких умовах можна було б запровадити і в інших галузях. Що ж стосується виконання робіт в замкнутому просторі в нашій країні, то їх дозволяється виконувати ланкою не менше ніж з двох працівників, тобто, частково усувається такий чинник, як робота наодинці. Проте все ж працівник не завжди перебуває в зоні зорового спостереження – опиняється на самоті. В такому випадку необхідно вжити додаткових запобіжних заходів, наприклад: проводити ретельний моніторинг розташування робітників у замкнутому просторі, щоб у разі надзвичайної ситуації допомога прибула якнайшвидше – за правильними координатами; забезпечувати постійний надійний зв'язок з працівником протягом усього часу його перебування у замкнутому просторі, щоб вся важлива інформація стосовно його безпеки, миттєво надходила до відповідального за безпеку виконання робіт тощо.

Ще одним важливим аспектом є вибір ефективної стратегії підготовки працівників до виконання робіт в замкнутому просторі наодинці, що допоможе працівникам вчасно і правильно відреагувати на небезпечну ситуацію, в якій вони могли б постраждати.

Підготовка до роботи наодинці в замкнутому просторі повинна бути зосереджена на: безпечному вході в простір; як цю роботу можна безпечно виконувати в цьому просторі; способах безпечного виходу з цього простору після завершення роботи.

Зараз досить активно запроваджуються різні варіанти онлайн-навчання, яке має багато переваг. Проте більш ефективним буде комбінований спосіб – поєднання онлайн-навчання з очним та із застосуванням міжособистісної взаємодії. В процесі навчання персоналу з безпечних способів виконання робіт необхідно переконатися, що всім зрозумілі цілі навчання.

Тренінги мають базуватися на активній діяльності, яка дозволить співробітникам зосередитися на уроці. Варто ознайомитися з навчальними ресурсами, які застосовуються в інших країнах, та дають позитивний результат. Для того, щоб спланувати ефективні тренінги з безпеки в замкнутому просторі, насамперед необхідно оцінити усі загрози, з якими зіштовхнуться робітники в цьому просторі. Також людину, що перебуває у замкнутому просторі наодинці, варто забезпечити надійним каналом комунікації, щоб вона могла залишатися на зв'язку незалежно від того, де перебуває цей робітник. Він матиме постійну голосову підтримку, достатньо щоб це був просто дружній голос, який усуне відчуття самотності в потенційно небезпечному замкнутому просторі.